Arbeids- og sosialkomiteen

«høringsportalen»

23.4.2025

Høring av Prop. 108 L - nye pensjonsregler for personer med særaldersgrense

Unio ber arbeids- og sosialkomiteen innstille på å øke fribeløpet for alle som har tatt ut særalderspåslag fra 1 G til 2,7 G.

Unio viser til at Arbeids- og sosialkomiteen skal avgi innstilling til Prop. 108 L (2024-2025) med forslag til nye pensjonsregler for personer med særaldersgrense.

Proposisjonen følger opp pensjonsavtalen for disse gruppene av 25. august 2023 og høringsnotatet av 28. juni 2024. Vi registrerer at flere av de merknadene som kom inn i høringsrunden er fulgt opp i proposisjonen. Samlet sett gjør dette regelverket noe bedre og enklere å forstå.

Proposisjonen følger også opp avtalen av 13. januar 2025 om økt fribeløp til 2,7 G for de som skal ha ny tidligpensjon. Selv om det økte fribeløpet til 2,7 G bare er knyttet til de som skal ha ny tidligpensjon og alle som tar ut særalderspåslag har samme lavere fribeløp på 1 G, står vi i en situasjon hvor de som har særaldersgrense 65 år og som ikke lenger vil ha tidligpensjon kun har et fribeløp på 1 G etter at pensjonen er tatt ut, mens de som har særaldersgrense 63 år og 60 år har et høyere fribeløp så lenge de tar ut tidligpensjon. I praksis innebærer dette at de som har særaldersgrense 65 år og tar ut pensjonen tidlig, kun kan tjene 1 G ved siden av pensjonen før særalderspåslaget avkortes livsvarig, mens de som har særaldersgrense 63 år og 60 år kan tjenes 2,7 G ved siden av (tidlig)pensjonen før denne avkortes.

Dette framstår som en urimelig forskjellbehandling av de forskjellige gruppene med særaldersgrense. En forskjell som også har en åpenbar likestillingsmessig betydning. De som har særaldersgrense 65 år er i overveiende grad kvinner som arbeider i helse og omsorg, men de som har særaldersgrense 63 år og 60 år i overveiende grad er menn som arbeider i politi og brann. Vi registrerer at proposisjonen ikke vurderer de forskjellige fribeløpene i et likestillingsmessig perspektiv.

Vi vil særlig trekke fram at det lave fribeløpet på 1 G for de som har særaldersgrense 65 år vil kunne ha betydelige negative effekter på arbeidstilbudet i helsesektoren fra de som går av med pensjon tidlig. Det kan innvendes at de som vil jobbe ved siden av pensjonen kan kombinere deltid og pensjon. Det bør det også legges til rette for med den nye pensjonsordningen som er langt mer fleksibel enn den gamle. Men vi har lang erfaring for at arbeidsgivere i helse- og omsorgssektoren i liten grad gjør dette, og at etterspørselen etter ekstra innsats fra de som har gått av med pensjon er stor.

Vi viser i denne forbindelse til at også departementet innledningsvis i pkt 8.6.3 i proposisjonen erkjenner at regelverket for reduksjon av særalderspåslaget er komplisert, og sier videre *«Departementet deler også vurderingen av at reglene for reduksjon nok kan bidra til at enkelte som har mulighet til å jobbe lenger, heller tar ut pensjon og slutter i jobb.»* Vi mener at dette er et helt sentralt poeng knyttet til arbeidskraftsbehovet i helse- og omsorgssektoren som er godt kjent for komiteen.

Et fribeløp på 1 G tilsvarer 124 000 kroner. Dette er ikke mer enn 16,6 pst av en gjennomsnittlig inntekt på 6 G og tilsvarer litt over 6 timers arbeid per uke. Mange som tar ekstravakter etter å ha tatt ut pensjon vil lett komme over dette beløpet.

Unio ber derfor arbeids- og sosialkomiteen innstille på å øke fribeløpet for alle som har tatt ut særalderspåslag til 2,7 G. Dette vil særlig hjelpe de med særaldersgrense 65 år som tar ut pensjon tidlig og kan bidra til økt tilgang på arbeidskraft i helse og omsorg.

Vennlig hilsen

Unio

Jon Olav Bjergene /s/
Sekretariatssjef

Erik Orskaug /s/
Spesialrådgiver